

Số: 71 /BC-UBND

Quảng Ngãi, ngày 28 tháng 4 năm 2020

BÁO CÁO

Tình hình quản lý, cấp phép, kiểm tra việc khai thác cát trên sông Trà Khúc thuộc địa bàn huyện Sơn Tịnh, thành phố Quảng Ngãi

Thực hiện ý kiến chỉ đạo của Ban Thường vụ Tỉnh ủy tại Công văn số 4340-CV/TU ngày 06/4/2020 về việc khẩn trương báo cáo các nội dung liên quan đến phản ánh của Báo điện tử Pháp luật Việt Nam liên quan đến việc khai thác cát trên sông Trà Khúc, đoạn qua địa bàn huyện Sơn Tịnh và thành phố Quảng Ngãi, UBND tỉnh kính báo cáo như sau:

1. Công tác quản lý Nhà nước về hoạt động khai thác khoáng sản cát trên sông Trà Khúc

a) Việc ủy quyền cho UBND các huyện, thành phố tổ chức đấu giá, quản lý, cấp giấy phép khai thác các điểm bồi tụ cát, sỏi lòng sông

Trong thời kỳ từ năm 2016 về trước, tại một số địa phương như các xã Nghĩa Phú, Nghĩa Hà, Tịnh Long, các Phường: Lê Hồng Phong, Trương Quang Trọng thuộc thành phố Quảng Ngãi và các xã Tịnh Hà, Tịnh Sơn thuộc huyện Sơn Tịnh là nơi có các hộ gia đình, cá nhân mưu sinh bằng nghề khai thác cát, sạn dọc theo sông Trà Khúc bằng phương pháp thủ công nhưng chưa được cơ quan chức năng cấp phép khai thác.

Để chấn chỉnh tình trạng một số hộ dân khai thác cát trái phép, đồng thời giải quyết việc làm, tạo điều kiện cho các hộ này có cuộc sống ổn định; trên cơ sở kiến nghị của các địa phương, các sở ngành, ngày 28/7/2017, UBND tỉnh ban hành Quyết định số 527/QĐ-UBND ngày về việc Ủy quyền cho UBND các huyện, thành phố tổ chức đấu giá, quản lý, cấp giấy phép khai thác các điểm bồi tụ cát, sỏi lòng sông (điểm bồi tụ có diện tích < 1.000m², khối lượng < 1.000m³) bằng phương pháp thủ công đối với khu vực khoáng sản không nằm trong quy hoạch thăm dò, khai thác khoáng sản thuộc thẩm quyền cấp giấy phép của UBND tỉnh. Đồng thời chỉ đạo UBND các huyện, thành phố tiến hành hướng dẫn các hộ dân thành lập Tổ, đội sản xuất để được cấp thẩm quyền cấp phép khai thác cát và thực hiện các nghĩa vụ tài chính theo đúng quy định của pháp luật. Cụ thể trên địa bàn thành phố Quảng Ngãi, UBND thành phố đã thực hiện cấp phép:

- Năm 2018, cấp Giấy phép khai thác cho 03 Tổ đội/03 vị trí với tổng diện tích 2,88ha, trữ lượng 17.542m³ cát, với tổng số tiền cấp quyền, thuế Tài nguyên và phí bảo vệ môi trường 357.630.910 đồng, khai thác trong thời hạn 06 tháng. Đến tháng 5.2019, các giấy phép đều hết hiệu lực.

- Ngày 31/5/2019, cấp Giấy phép khai thác cát cho 01 đơn vị tại Doi cát, sỏi nằm giữa dòng sông Trà Khúc thuộc địa bàn thôn Thanh Khiết, xã Nghĩa Hà thông qua hình thức đấu giá, với diện tích 0,99ha, trữ lượng 6.291m³, số tiền trúng đấu giá 100.700.000 đồng. Thời hạn khai thác 06 tháng (*trừ 03 tháng mùa mưa*). Đến ngày 29/02/2020, giấy phép hết hiệu lực.

Sau hơn 02 năm triển khai thực hiện Quyết định số 527/QĐ-UBND, kết quả thực hiện đạt hiệu quả, UBND các huyện đã tổ chức đấu giá thành và cấp phép các điểm bồi tụ cát, góp phần giải quyết kịp thời nhu cầu cát xây dựng để phục vụ phát triển KT-XH tại các địa phương, đẩy nhanh tiến trình thực hiện Chương trình mục tiêu Quốc gia xây dựng nông thôn mới; khắc phục cơ bản tình trạng khai thác cát thủ công trái phép của một số hộ dân tại các xã: Nghĩa Phú, Nghĩa Hà, Tịnh Long, các Phường: Lê Hồng Phong, Trương Quang Trọng thuộc thành phố Quảng Ngãi; các xã: Tịnh Hà, Tịnh Sơn thuộc huyện Sơn Tịnh.

Tuy nhiên, qua công tác rà soát hệ thống văn bản pháp luật về lĩnh vực khoáng sản trên địa bàn tỉnh và quy định của pháp luật hiện hành thì Quyết định số 527/QĐ-UBND không còn phù hợp với Nghị định số 40/2019/NĐ-CP ngày 13/5/2019 của Chính phủ sửa đổi, bổ sung một số điều của các nghị định quy định chi tiết, hướng dẫn thi hành Luật Bảo vệ môi trường. Vì vậy, UBND tỉnh đã ban hành Quyết định số 831/QĐ-UBND ngày 28/10/2019 về việc bãi bỏ Quyết định 527/QĐ-UBND của UBND tỉnh.

2. Về công tác quản lý khoáng sản cát, sỏi lòng sông khu vực sông Trà Khúc, đoạn qua thành phố Quảng Ngãi theo phản ánh của báo chí

Từ khi chấm dứt cấp phép cho Tổ, đội thì các hộ dân khai thác cát đã trở lại hoạt động khai thác trái phép như trước đây và tạo thành điểm nóng về quản lý cát, sỏi lòng sông; trên cơ sở nội dung báo chí phản ánh việc khai thác cát trái phép, UBND tỉnh đã chỉ đạo UBND thành phố Quảng Ngãi (các Công văn số: 4880/UBND-NNTN ngày 30/8/2019, 1408/UBND-NNTN ngày 03/20/2020) tổ chức kiểm tra, kết quả như sau:

a) Đối với nội dung phản ánh: *“Việc Tổ đội Bến Tam Thương do ông Trương Rôi làm đại diện đã hết hiệu lực giấy phép nhưng vẫn ngang nhiên hoạt động khai thác cát tại xã Nghĩa Dũng”*:

Nội dung phản ánh việc khai thác cát trái phép nêu trên là đúng, tuy nhiên chưa chính xác về địa điểm vì khu vực vi phạm thuộc phường Nghĩa Chánh. Sau khi Giấy phép khoáng sản của Tổ đội hết hiệu lực nhưng ông Trương Rôi vẫn tiếp tục khai thác cát trái phép. UBND thành phố đã nhiều lần chỉ đạo kiểm tra, nhắc nhở nhưng Ông vẫn tiếp tục vi phạm. Vào ngày 17/12/2019 và ngày 25/12/2019, các cơ quan chức năng của thành phố, UBND phường Nghĩa Chánh đã kiểm tra, lập biên bản và ban hành 02 Quyết định xử phạt hộ ông Trương Rôi về hành vi khai thác, mua bán cát trái phép với tổng số tiền 700.000 đồng.

b) Đối với nội dung phản ánh “*Đoi cát, sỏi nằm giữa dòng sông Trà Khúc thuộc địa bàn thôn Thanh Khiết, xã Nghĩa Hà hoạt động không phép*”:

Nội dung phản ánh nêu trên là đúng sự thật. Vị trí trên được UBND thành phố cấp phép cho Công ty TNHH MTV XD Phú Gia Tiên - đơn vị trúng đấu giá quyền khai thác cát (*Sau gọi tắt là Công ty*) tại Giấy phép số 01/GP-UBND ngày 31/5/2019 (thời gian khai thác đến ngày 29/02/2020). Trước khi thành phố bàn giao mốc giới cho Công ty vào ngày 03/6/2019, trong thời gian từ ngày 31/5/2019 đến ngày 01/6/2019, Công ty đã tổ chức làm đường đầu nối tại vị trí được Sở Giao thông vận tải thỏa thuận theo Công văn số 1536/SGTVT-QLGT ngày 14/6/2019, nhưng các hộ dân thôn Thanh Khiết, xã Nghĩa Hà không thống nhất và đã ngăn cản.

Trước tình hình trên, UBND thành phố kiểm tra, xử lý vi phạm của Công ty và giải quyết các kiến nghị về việc tháo dỡ đường vận chuyển, bồi thường, hỗ trợ tiền công cỏ bói, giữ đất... của người dân.

Tiếp đến, UBND thành phố đã tổ chức các buổi làm việc, đồng thời thực hiện vận động được các hộ dân đồng tình, ủng hộ để Công ty triển khai thực hiện các bước tiếp theo. Ngày 21/02/2020, UBND thành phố cùng UBND xã Nghĩa Hà, Bí thư, Trưởng thôn Thanh Khiết và một số hộ dân tổ chức kiểm tra thực tế tại khu vực được cấp phép cho thấy Công ty đang tổ chức thi công đường vận chuyển tại vị trí Km2 + 800 đã được Sở Giao thông vận tải thống nhất tại Công văn số 3375/SGTVT-QLGT ngày 13/12/2019, chưa tiến hành khai thác trong khu vực trúng đấu giá.

Sau đó, Công ty tổ chức khai thác cát thì giấy phép được cấp sắp hết hiệu lực; UBND thành phố có văn bản kiến nghị UBND tỉnh xem xét cho phép Công ty được kéo dài thời gian khai thác, đồng thời yêu cầu Công ty tiếp tục dừng khai thác khoáng sản theo quy định nhưng Công ty vẫn tiếp tục thực hiện khai thác trong khi Giấy phép đã hết thời hạn khai thác.

Ngày 13/4/2020, UBND thành phố, các sở, ngành và các đơn vị liên quan kiểm tra, Công ty đã dừng các hoạt động khai thác cát trái phép, đang tháo dỡ đường đầu nối và địa phương đã tổ chức rào chắn barie.

Hiện nay, UBND tỉnh không thống nhất việc tiếp tục gia hạn cấp phép khai thác đối với Giấy phép nêu trên.

c) Đối với nội dung “*Hàng trăm xe chở cát tại các điểm khai thác, đầu nối đường vận chuyển trái phép*”:

Qua kiểm tra của các cơ quan chức năng không có số lượng lớn xe vận chuyển như báo chí phản ánh. Các đối tượng khai thác cát trái phép hoạt động chủ yếu ban đêm, rạng sáng, nhỏ lẻ; mỗi điểm đầu nối, thu mua cát trái phép khoảng 5-10 xe vận chuyển với tải trọng nhỏ. Tuy nhiên, trên đường Trường Sa, Hoàng Sa có 03 mỏ cát được UBND tỉnh cấp phép đang hoạt

động khai thác nên hàng ngày có hàng trăm xe vận chuyển tham gia lưu thông trên tuyến các đường này.

d) Đối với nội dung “Sau 03 năm UBND tỉnh ủy quyền cho UBND thành phố quản lý, tình trạng khai thác khoáng sản trái phép rầm rộ hơn. Dự luận đặt ra có sự bao che, tiếp tay từ chính cấp quản lý này...”:

UBND tỉnh đã chỉ đạo UBND thành phố, các sở ngành liên quan (Sở Xây dựng, Tài nguyên và Môi trường, Công an tỉnh) kiểm tra thực tế.

Qua đó, các đơn vị khẳng định không có hiện tượng các cơ quan nhà nước, chính quyền địa phương bao che (“bảo kê”) cho các đối tượng khai thác cát trái phép.

Tuy nhiên, việc kiểm tra, xử lý các hành vi vi phạm nêu trên mặc dù đã được các cơ quan chức năng của UBND thành phố, UBND các xã, phường thường xuyên triển khai thực hiện nhưng thiếu cương quyết, chưa xử lý dứt điểm dẫn đến xảy ra tình hình như dự luận xã hội phản ánh.

3. Công tác kiểm tra, xử lý vi phạm trong hoạt động khoáng sản tại khu vực sông Trà Khúc, đoạn qua thành phố Quảng Ngãi

Thời gian qua, UBND thành phố đã tổ chức kiểm tra, xác minh và xử lý các trường hợp vi phạm về hoạt động khai thác, mua bán, vận chuyển khoáng sản trái phép. Đặc biệt vào thời điểm trước, trong và sau Tết Nguyên đán Canh Tý 2020, lực lượng chức năng đã kiểm tra, xử lý 35 vụ/48 đối tượng với tổng số tiền phạt 21.800.000 đồng, tịch thu trên 147,3m³ cát, tạm giữ các tang vật vi phạm và yêu cầu các tổ chức, cá nhân không khai thác cát trái phép và tháo dỡ đường vận chuyển theo quy định, góp phần đảm bảo tình hình an ninh trật tự, an toàn giao thông trên địa bàn (UBND thành phố, Công an thành phố và Đồn Biên phòng: Từ năm 2019-2020, các đơn vị chức năng đã phát hiện, kiểm tra 10 vụ/15 đối tượng, xử lý 09 vụ/15 cá nhân, phạt tiền 7.800.000 đồng, tịch thu 87m³ cát, tạm giữ 04 gàu xúc và 01 xe ô tô, đang xác minh 02 vụ/4 đối tượng (03 cá nhân và 01 tổ chức); Đồn Biên phòng cửa khẩu cảng Sa Kỳ kiểm tra, xử lý 12 vụ/12 đối tượng, trong đó: 04 vụ/04 đối tượng phạt hành vi khai thác khoáng sản trái phép với số tiền 8.000.000 đồng, 08 vụ/08 đối tượng phạt về hành vi mua bán, vận chuyển khoáng sản không rõ nguồn gốc với số tiền 2.400.000 đồng, tịch thu trên 60m³ cát; phối hợp với Công an thành phố và công an xã Nghĩa Phú xử lý 11 vụ/11 đối tượng phạt tiền 3.600.000 đồng cũng với các hành vi trên).

Tuy nhiên, từ khoảng tháng 02/2020, các lực lượng chức năng của thành phố và chính quyền cơ sở tập trung thực hiện công tác tuyên gọi công dân nhập ngũ, phòng, chống dịch bệnh Covid-19,... nên công tác kiểm tra, xử lý các hành vi trên còn hạn chế. Tại các cuộc họp ngày 03/4/2020 và ngày 06/4/2020, UBND thành phố đã tổ chức kiểm điểm làm rõ trách nhiệm của từng tổ chức, cá nhân liên quan và tự nhận khuyết điểm, trách nhiệm trước

Thường trực Thành ủy, đồng thời cam kết trong thời gian đến tiếp tục tăng cường công tác phối hợp giữa các lực lượng tổ chức kiểm tra, xử lý dứt điểm tình trạng trên.

4. Khó khăn, vướng mắc

Trong thời gian qua, tình trạng hoạt động khai thác thủ công cát, sạn trái phép của một số người dân trên địa bàn huyện Sơn Tịnh và thành phố Quảng Ngãi đã trở thành điểm nóng trong công tác quản lý hoạt động khoáng sản trên địa bàn tỉnh; mặc dù UBND huyện Sơn Tịnh và UBND thành phố Quảng Ngãi đã tích cực chủ động chỉ đạo các cơ quan chức năng kiểm tra, lập biên xử lý nghiêm các trường hợp vi phạm nhưng tình trạng khai thác cát, sạn thủ công trái phép vẫn không thể giải quyết dứt điểm, nguyên nhân là do:

- Việc khai thác cát thủ công trên sông Trà Khúc đã diễn ra khá lâu, là công việc mưu sinh của một số hộ dân sinh sống ven sông Trà Khúc, do đó việc tuyên truyền, vận động người dân không được khai thác trái phép thường không mang lại hiệu quả cao.

- Việc khai thác cát trái phép của các hộ gia đình, cá nhân chủ yếu bằng phương pháp thủ công (cuốc, xẻng, máy hút), hoạt động vào ban đêm và không có địa điểm khai thác nhất định nên lực lượng chức năng gặp nhiều khó khăn trong việc bắt giữ, xử lý; hơn nữa khi thực hiện việc kiểm tra, xử lý lực lượng chức năng thường bị chống đối quyết liệt.

- Việc phối hợp kiểm tra, xử lý giữa UBND các huyện: Sơn Tịnh, Tư Nghĩa và thành phố Quảng Ngãi chưa đồng bộ nên khi từng địa phương tổ chức kiểm tra thì các đối tượng khai thác trái phép di chuyển sang địa bàn lân cận, do đó việc bắt giữ, xử lý không thuận lợi, đặc biệt là những địa bàn giáp ranh giữa xã Tịnh Hà và Phường Trương Quang Trọng.

- Đối với các cá nhân thu mua cát trái phép chở bằng ghe thì khung hình phạt cho hành vi mua bán, vận chuyển khoáng sản không rõ nguồn gốc còn thấp so với lợi nhuận thu được nên chưa đủ sức răn đe.

- Việc phát hiện, xử lý vi phạm của các đối tượng nêu trên trong thời gian qua còn ít so với thực tế phát sinh và chưa quyết liệt, đồng bộ.

5. Giải pháp khắc phục

Trong thời gian đến, UBND tỉnh tiếp tục chỉ đạo các sở, ngành và UBND các huyện, thị xã, thành phố thực hiện các nội dung sau:

a) Nghiêm túc thực hiện đầy đủ các nội dung chỉ đạo của UBND tỉnh liên quan đến hoạt động khai thác khoáng sản trong thời gian qua, gần nhất là nội dung chỉ đạo của Chủ tịch UBND tỉnh tại Công văn số 1513/UBND-NNTN ngày 10/4/2020;

b) Tăng cường công tác kiểm tra và cương quyết xử lý nghiêm các trường hợp vi phạm theo thẩm quyền; trong đó tập trung xử lý việc mua bán

cát không rõ nguồn gốc. Yêu cầu các Chủ đầu tư các công trình cầu Cửa Đại, Dự án Đập dâng sông Trà Khúc chịu trách nhiệm quản lý nếu để xảy ra tình trạng các đơn vị thi công lợi dụng lập bãi tập kết mua bán, vận chuyển cát thuộc phạm vi công trình ra ngoài khi chưa được cho phép của các cơ quan có thẩm quyền; tổ chức kiểm tra, xử lý các tổ chức được cấp phép khai thác khoáng sản phục vụ công trình thuộc vốn ngân sách nhà nước nhưng có hoạt động bán cát thương mại, khai thác không đúng giấy phép quy định.

c) Lập barie tại các tuyến đường đàu nối từ bờ đê ra sông Trà Khúc phục vụ sản xuất nông nghiệp của người dân, đồng thời cương quyết tháo dỡ các tuyến đường các hộ gia đình, cá nhân tự đàu nối đê khai thác, mua bán khoáng sản trái phép;

d) Buộc phương tiện xe xúc cát di dời ra khỏi bờ đê, không đê trường hợp tự ý tập kết cát, sạn trên thân đê;

đ) Đối với việc giải quyết sinh kế cho người dân sinh sống bằng nghề khai thác cát thủ công: Tập trung tổ chức đàu giá các đằm bồi tụ cát, sỏi lòng sông theo quy định của pháp luật.

e) Xây dựng, ban hành quy chế phối hợp trong công tác quản lý, bảo vệ khoáng sản chưa khai thác và hoạt động kiểm tra, xử lý các đối tượng khai thác khoáng sản trái phép tại khu vực giáp ranh địa bàn các huyện, thành phố. Trường hợp địa bàn nào còn đê xảy ra tình trạng khai thác khoáng sản trái phép thì cương quyết xử lý trách nhiệm người đưng đàu quản lý khoáng sản trên địa bàn theo quy định của pháp luật.

Kính báo cáo Thường trực Tỉnh ủy theo đỏi, chỉ đạo./.

Nơi nhận:

- Thường trực Tỉnh ủy (b/cáo);
- Thường trực HĐND tỉnh;
- CT, PCT UBND tỉnh;
- Ban Tuyên giáo Tỉnh ủy;
- Công an tỉnh;
- Các Sở: Tài nguyên và Môi trường, Xây dựng, Giao thông vận tải, Nông nghiệp và Phát triển nông thôn, Thông tin và Truyền thông;
- Ban Quản lý dự án các công trình giao thông tỉnh;
- UBND thành phố Quảng Ngãi;
- UBND các huyện: Sơn Tịnh, Tư Nghĩa;
- VPUB:CVP, PCVP (NN), CN-XD, CB-TH;
- Lưu: VT, NN-TN (hc154).

**TM. ỦY BAN NHÂN DÂN
KT. CHỦ TỊCH
PHÓ CHỦ TỊCH**



Nguyễn Tăng Bính